

dlako izpremení ter je vedno taka, da jo človek težko loči od listja, trave ali zemlje.

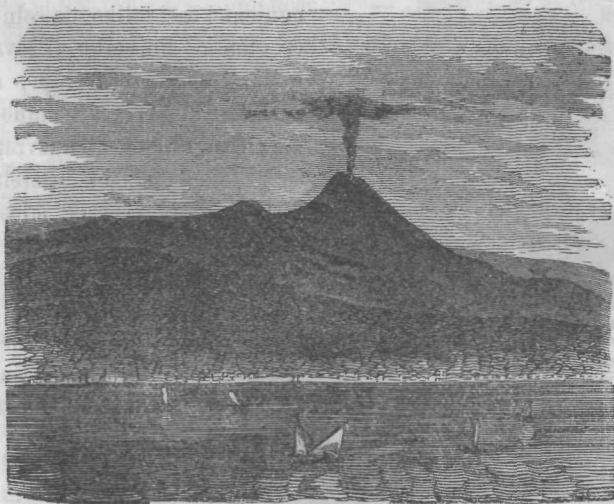
Lisica živi daleč po svetu, kajti razven vse Evrope se nahája tudi v severnej Afriki, zapadnej Aziji in v Ameriki. — Pod zemljó si izkoplje stanovanje, do katerega ide vselej po več vrat. Če kje stakne jazbeca, zapodí ga iz jázbine ter se preséli vánjo. Jazbec nejevoljen ostávi domovíno ter si gre druge iskat.

Lisica je zeló požrešna in kervoloka žival. Po dné leží doma a po noči hodi na lov ter ide za zajci, kunami in sernéti; niti golobov, gosij in kúretine se ne ogiblje. Loví tudi miši, preganja ptiče po germovji, išče si gnjezd ter izpije iz njih jajca in često ujé tudi mladiče. Za silo pobira červe, kobilice, hrošče in drugo lazníno. Pripoveduje se, da jej posebno ugaja sladko ovočje in grozdje po vinogradih. Ob gorskih potocih preží na ribe, zagradi raka, in ako čuti ptico na vodi, plava daleč do nje. Često se pritepe do samotnih hiž, stikáje za perutnino, in če utegne, zakolje več nego potrebuje. Dogodilo se je uže često, da je po dné prišla na dvorišče in ljudém izpred očíj odnesla kokoš.

V berlogu skotí lisica na pomlad navadno po 4 do po 6 slepih lisíčet, katerim je skerbna mati. Za prva do malega nikoli ne gre od njih in lisják jej donaša potrebne hrane. Kedar starka čuti mladičem opasnost (nevarnost), prenese je v gobci drugam. Ko lisíčeta malo odrastó, hodita oba stara na lov in se jim vračata z raznim plenom; ako se dá, tudi prineseta živo miš ali živo zajče.

Največji lisičji sovražnik je človek; preganja jo vse leto. Kakor volkovom, tako je tudi njej zmirom napovedana vojska; a največ se jih vendar po zimi pobije. Lisičje meso je terdo in žilavo ter smerdí. Lisičjo mast so nekedaj lovci drago prodajali in jo sem ter tja še prodajejo v razno katera domača zdravila. Lisičja koža je dobro kerzno.

Ognjeníki.

liti o prirodnej krasoti. A kaj je grom, kaj silni viharji, primerjeni onim strašnim

goram, katere dim in ogenj bljujé iz nedrij. Znam, da razno kateri izmej vas nij še slišal, kako se rodí ogenj in dim v zemlji, in kakšna sila ju žene iz zemeljskega nedrija. Poslušajte, povedati vam hočem, kako se to godí. Sredi naše zemlje je velika vročina, katera se na vse strani razteza. Da je res tako, o tem nas uverjajo rudniške jame, kajti čim globokeje kopljemo v zemljo, tem večjo vročino nahajamo. To kaže tudi gorka voda, ki vre iz zemeljne globočine, kakor n. pr. toplice blizu Novega mesta, toplice Laške, Krapinske i. t. d.

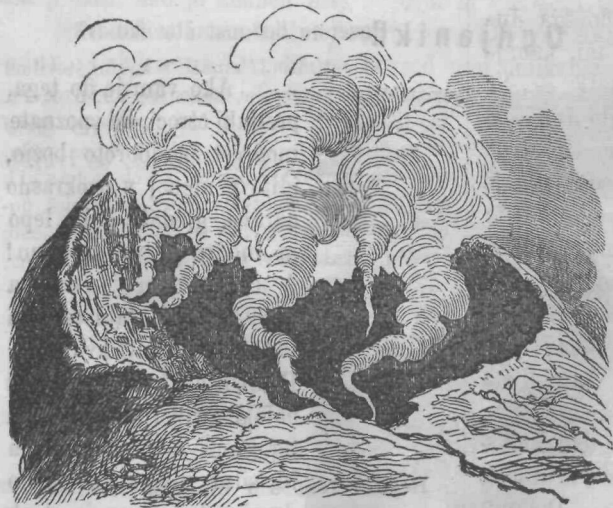
A znano vam je, da gorkota izpreminja vodo v soparo ter da sopara je silovita. Ako se želite še bolje uveriti, kako silovita je sopara, vzemite stekléno posodo, v kateri je nekoliko vode, ter jo zamašeno segrejte! Videli bodeíte za malo časa, s koliko silo sopara izrine zamašek iz te posode.

Ako zatorej morje najde kako razpoklino v zemlji, to vleze voda hitro vánjo, kjer se potlej od velike vročine prestvorí v soparo, katera potrebuje obilega prostora, da se more na vse strani raztezati, in če ga ne najde, potem z veliko silo vzdigne zemljo ter jo prodere v nje najvišjem mesta, in tam izbljuje tudi mnogo vnetih stvaríj. Take naravne prikazni imenujemo ognjeníke ali vulkane. Ognjeníci z večine stojé na otocih ali blizu kacega obrežja, časi tudi sredi suhe zemlje, vendar vselej blizu jezera.

Na zemlji je mnogo takih ognjeníkov, iz katerih púha dim in ogenj. A pómneti je treba, da jih je le malo, ki bi zmirom bljevali. Izmej 407 do sedaj znanih ognjeníkov je samo 225 gorečih; vsi drugi so uže izgoréli.

Liju podobna skožnja (luknja) verhu ognjeníka, ki bljuje gorečo lavo, zove se žrelo. A lava je tekoča ognjena zmes, podobna raztopljeni železnej rudi. Črna je, rujava ali siva.

Predno začnó ognjeníci bljevati, začuje se pod zemljó strašno bobnénje, da se vsa zemlja trese. Vodena sopara, ko se je uže dosti pod zemljo nakopíči, prodere z največjo silo goro in različno ognjeno zmes v zmetava iz žrela.

Drobnega pepela, tacega, kakoršna je lava, nabljujé ognjeníci časi toliko, da solnce otemí. Po verhu se lava hitro sterdi in oskralúpi, a znotrajse stoperv posled mnözega časa uhladí. Ta ízvrage se padáje kopiči okolo žrela ter se nabira v visok, šilast stog. — Ugasli ognjeníci često zopet oživé in jemó goretí.

Najznamenitejši ognjeník je Vezuv v južnej Italiji, ki je 79. leta po Kristu

zasúl mesti Pompeje in Herkulano. Še drugi znameniti ognjeníci so: Etna, Stromboli in Lipari na liparskih otocih.

